

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitala: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districte: " 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
In strainatate: " 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In Romania: La administrațiune, Tipografia Ștefan Mihăilescu, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.
In Viena: La Heinrich Schalek, I, Wehzeile, 12, Biuroul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, No. 58, Biuroal de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pag. IV 30 bani. Reclame pe pagina III-a 2 lei. Reclame pe pagina II-a 5 lei. Scrierile nefranțate se refuză. Articole republicate nu se înalpează. Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILESCU.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele streine.

Roma, 28 Iuliu.

Ministrul de război concheamă pe ziua de 7 Septembrie toate trei clasele de rezervă, pentru ca să dea armele pe baza noului organizațiunii militare.

Londra, 28 Iuliu.

Până azi nu s'au ivit în Marea-Britania nici un caz de cholera, cu toate acestea „Lancel” cel mai important organ medical, de și nu e dispus pentru carantină, insistă pe lângă guvern să nimicească transportul de sdrențe ce nu de mult a sosit la Liverpool, căci prezența lor e un pericol imens pentru sănătatea publică, culesse fiind din locuri atinse de moliimă.

Alexandria, 28 Iuliu.

Se constată știrea că Chedivul are de gând să facă o călătorie prin Delta Nilului, pentru ca să se convingă în persoană despre starea lucrurilor.

In rândurile armatei engleze din Suez s'au ivit mai multe cazuri de diferite boale suspecte. In Tintah mortalitatea crește.

Paris, 28 Iuliu.

Atașatul militar chinez de la ambasada din Berlin, trecând prin Paris, a fost primit în audiență particulară de ministrul de externe, Challemeil-Lacour. Densul a asigurat pe ministrul francez, că concentrările armatei chineze la frontiera Tonkinului n'are alt scop de cât să respingă pe Tonkinezii.

Ministrul de marină a primit următoarea telegramă: Colonelul Badens a făcut din Hanoi o navală; a cucerit 7 tunuri, a omorât peste 1,000 de vrăjmași. Dintr-o Franței au perit numai 11 soldați.

Viena, 28 Iuliu.

In urma unei telegrame din Praga, mai mulți oficiali ai unui regiment de dragoni ce garnisonează în Bohemia ar fi fost reformati, din cauză de certe naționale. In sferele competente acest fapt se desminte.

Cairo 27 Iuliu, 10 ore seara.

Venirea Chedivului în oraș a avut acel efect bun, ca măsurile luate în contra epidemiei ce se tot întinde și acum, au început să se aplice cu o precizie laudabilă și organele sanitare respective merg mână în mână, fără ca să depiră de funcționarii guvernului, cum a fost până acum.

Orașul s'a împărțit în cartiere sanitare, și comisiunile ce funcționează în fiecare cartier sanitar sunt inconjurate de un personal suficient. Orice s'ar zice, un scop s'a ajuns și acela este că bolnavii nu mai este silit să aștepte, ca până acum, cissul întregi, sau cum se întâmpla de multe ori că se sfârșea fără de nici un ajutor medical.

Spaima a intrat în toată populațiunea, când s'a auzit că moliimă și cu alte boale au intrat deja și în rândurile armatei engleze.

Din toate mahalalele Cairului numai două sufer mai grozav, și anume Cairul vechiu împreună cu partea care e situată d'a stînga căii Mehemed-Aali precum și alta d'a dreapta de la Clot-Bey ce se întinde spre suburbia Abassya.

Din Ghizeh sosesc vești rele, boala nu vrea să și mai domoliască furia. Indigenii s'au mai imblânzit puțin. Până acum nu voiau să primiască medicamentele ce le ofereau doctorii europeni, azi însă încep a nu respecta așa de tare dispozițiile cele aspre ale postului Ramazan.

Primul demnitar al bisericii din Cairo a ținut o predică în care a deslegat pe tot mahomedanul de oare-ce păcat ce l'comite, luând medicamente sau ori-ce hrană și beutură din cauza boalei. Numai așa s'a putut aduce poporul felahilor la mîntea cea sănătoasă.

Chedivul era să mai rămână cât-va timp încă în Cairo, dar la insistența celor din jur și chiar a președintelui consiliului sanitar, s'a înduplecat în fine să plece.

Petersburg, 27 Iuliu (seara).

Intre măsurile luate în contra cholerei, ministrul de interne a dat ordin ca în porturile mării baltice să nu intre nici un vas ce a plecat din Egipt și nu va putea dovedi, că a făcut pe la toate stațiunile hotărâte carantină. Vasele care vor fi pornit de la țărurile coastelor africane de Nord, vor fi supuse unei carantine de șase zile.

Serviciul Telegrafic al „României Libere”

30 Iuliu — 3 ore seara.

Neapole, 30 Iuliu.

E adevărat că în catastrofa de la Ischia numărul morților se urcă aproape la 2000, printre cari se găsește mulți bogați napolitani și romani, din cari cea mai mare parte făceau băi la Casamiccio'a. Cutremurul de pământ a ținut 15 secunde. Teatrul, în care avea loc o reprezentație, a luat foc, sgudaturile făcând se cază lumânările.

Profesorul Palmieri crede că catastrofa de la Ischia n'a fost cauzată de un cutremur de pământ, dar printr-o slăbire a pământului.

(Havas).

A se vedea ultime sciri pe pag. III-a.

București, 19 Iuliu.

Cum stăm cu cestiunea Dunării, nu se știe. Hotărîrea guvernului nostru și negocierile întreținute până acum, sunt ținute secret. Și cu cât secretele e mai bine păzite, cu atât presupunerile sunt mai felurite.

Ieri seară se comenta, în diferite chipuri, știrea dată de „l'Indépendance roumaine”, cum că România are să fie invitată, după înțelegerea stabilită de d. Dim. Sturza la Viena, a subscrie un post-scriptum la protocolul conferinței din Londra, în care guvernul nostru va declara că primește încheierile acelei conferințe „cu oare-care rezerve fără multă importanță.”

Neștiind până la ce punct această veste este fundată, și aducându-ne aminte de oftatul din zilele trecute al foaiei vieneze, „Fremdenblatt”, datorî suntem a o privi cu oare-care îndoială.

Afară de aceasta, nu prea înțelegem vorba *Post-Scriptum* într'un act de caracter internațional. De sigur, dacă marile Puteri, cum ne place a spera, vor decide o nouă stringere a conferinței, la care să ia parte și România, în puterea drepturilor sale, are să fie vorba de încheierea unui protocol adițional, cum este obiceiul în asemenea materie.

Dacă se va întâmpla aceasta, guvernul va putea zice că a dobîndit un succes diplomatic. Acest succes însă, pentru noi, n'ar avea însemnătate, de cât când, în actual adițional, s'ar consacra punctul de vedere românesc, care singur este drept, în statoinicirea organelor de execuțiune și de supraveghere.

Dar până vom dobîndi lămuriri precise, este prudent să primim sub beneficiu de inventar, șgomotele ce circula, în privința acestei serioase cestiuni.

Am schițat, într'unul din numerele trecute¹⁾, sistema de introdus în învățămîntul secundar, pentru ca să putem răspunde la trebuințele adînc simțite d'o cultură realistă, fără a îngreua finanțele Statului.

Această sistemă e foarte simplă și s'ar putea, îndată și cu înlesnire, pune în aplicare. Nu e nevoie, de cât a modifica programa gimnaziilor și a cursului inferior liceal în sens realist, și a despărți în două secțiuni cursul superior liceal.

In cestiuni de amănunt, n'am intrat și nici nu intrăm, de cât când cei ce primesc principiul vor arăta nedumiriri în privința aplicării.

Astăzi vom căuta să răspundem la două obiecțiuni, prezentate în treacăt de către „La Gazette de Rou-

manie”, căreia nu i place atitudinea noastră față cu frații Unguri, ci preferă a ne vedea ocupându-ne mai mult cu d'ale școalei de cât cu cele ce se petrec dincolo de granițe.

Confrații noștri de la organul francez exprimă temerea că, prin prea multa noastră stăruință d'a se crea un învățămînt real și profesional, vom a sacrifica învățătura clasică, — și că de aceea e de preferit să nu atingem cultura clasică, ci să înființăm încetul cu încetul școale reale.

Ținem mult a liniști pe confrății noștri. N'avem de loc intențiunea d'a sacrifica cultura clasică, a cărei însemnătate în dezvoltarea spiritului nu noi, fiii acestei culturi, o vom contesta.

Dar e bine să ne înțelegem.

Avem noi, în școalele noastre secundare, o adevărată cultură clasică? Nu care cum-va aceste școale, prin programele încărcate cu fel de fel de studii, nu ne înfățișează un amalgam indigest, care ne dă tineri puțin preparați, și n' cultura clasică și n' cea neclasică?

Recomandând aceste întrebări confrăților noștri, ne grăbim a i asigura, că prin sistema propusă de noi nu numai nu se sacrifica cultura clasică, ci din contră se mai fortifică chiamând la dînsa pe cei apți de dînsa, și pregătindu i așa cum nu este astăzi nici un baccalaureat preparat în clasicism.

Pentru a dobîndi cultura clasică, nu este nevoie a începe din clasa I gimnazială cu latineasca, și dintr'a II sau a III cu elineasca. Aceste limbi moarte, grele de studiat, dar cari formează fundamentul culturii clasice, se pot începe și mai târziu în învățămîntul secundar, fără a știrbi intru nimic cultura clasică. Din contră noi credem că dacă se va întârzia cât-va timp cu aceste limbi, până când tinerii vor pricepe bine etimologia și sintaxa limbii materne și se vor fi deprins intrușcăt-va cu vr'o limbă vie, învățătura limbilor mörte se va face mai cu înlesnire și cu mai mult succes, de cât se face astăzi. Și ast-fel, cultura clasică, pentru cei ce se vor da acestei culturi, va deveni un fapt pozitiv, nu o amăgire deșartă, cum lezne se poate constata cu organizarea actuală.

In sistema noastră, limba latină începe în clasa IV, cea elenă intr'a V, și merg înainte c'o dezvoltare suficientă în secțiunea literară a liceului, de unde tînerul, după o preparațiune zilnică în patru ani, de sigur că va eși citind cu mai multă înlesnire autorii latini, ceruți la baccalaureat, și traducînd cu înțelegere autorii mai ușori ai literaturii elene.

Așa vedem noi, cari urmăm de ani întregi și de aproape cea-ce se petrece prin școalele noastre secundare, lucrurile, și sperăm că tot așa le vor vedea și confrății de la organul francez, dacă le-ar observa fără prejudecăți.

Deci, nefiind de loc vorba d'a sacrifica învățătura clasică, cade dară și consiliul confrăților noștri d'a se înființa încetul cu încetul școle reale. Și chiar dacă în sistema noastră ar fi vr'o sacrificare a clasicismului, cea-ce nu există, totuși n'am putea primi consiliul dat în privința școalelor reale.

N'avem vreme să mergem îndelete cu acest învățămînt, el ne trebuie curînd și p'o mare întindere. Societatea și Statul suferă mult, din

punctul de vedere economic, administrativ și politic, din lipsa acestei culturi. Cât se poate mai răpede, ea trebuie dată națiunii, pentru ca să începem a ne mișca mai sigur către adevărata propășire.

Vă place ca alături de învățămîntul pretins clasic, dar care e o galimatie, să înființați un învățămînt real? Aveți destui bani, destui oameni și toate elementele constitutive ale școalei, pentru a l' înființa? Făceți-o, dar iute și p'o scară întinsă, cum reclamă trebuințele Statului.

Nu credem că veți isbuti pe calea asta. D'aceea v'am propus o combinațiune, care nu reclamă nici cheltuieli multe, nu întâlnește nici marile dificultăți ale planului susținut de confrății noștri de la organul francez.

Cu sistema noastră avem un strat comun de cultură secundară pentru toți tinerii, în cari predominînd științele fisico-naturale și matematica, cu experimente și exerciții practice, se deșteaptă bine simțul de observațiune, se formează priceperea interesului învățării, se hrănește gustul de studiu și se dă o temelie trainică raționamentului. Nu lipsesc acestor școli nici limba maternă, nici istoria și geografia, nici limbile vii, cari vor da lustrul literar acestui înteu cerc al învățării secundare.

Cine se oprește aci, posedă o cantitate de cunoștințe, relativ mică, dar mai roditoare pentru viața socială, căci ese tînerul din școală cu acele însușiri ale minții, cari din nenorocire nu se deșteaptă îndestul în liceele noastre clasice.

Cine poate să meargă mai departe, în vr'una din secțiunile cursului superior sau în școalele speciale, are sub picioare o temelie solidă, care îl va ajuta să poartă cu mai multă siguranță greutățile noii culturi. Clasicismul va fi o cămine reală, pentru absolventul secțiunii literare, d'o valoare cel puțin de 10 ori mai mare, de cât acum. Facultățile noastre vor dobîndi, din această organizațiune, tineri cari să onoreze cultura înaltă, prin a lor preparațiune, și pot fi siguri, dacă muncesc, de laurii universității.

Vreți să aveți universități productive? vreți să dați societății și Statului factori cari să i folosească mai mult? caută să primiți acest sistem, în condițiunile finanțiare și de cultură, unde ne găsim.

CRONICA ZILEI

Statutele societății pentru fondarea în București a unui liceu privat sub titlul de *Liceul Sfîntul George*, s'au aprobat de M. S. Regele și sunt publicate în „Monitorul oficial” No. 84 de astăzi.

Pentru primii 3 ani al funcționării societății, consiliul de administrațiune se compune de domni: principele Dim. Ghica, I. Cămpineanu, S. Halfon, E. Costinescu, Sc. Pherichide, Teodor Rosetti, Iorgu Gr. Cantacuzino.

Domni C. Porumbaru, St. Ioanide și M. Corbescu sunt ca censori.

Primul comitet școlar se compune din doamnele I. Cămpineanu, Elena Cornescu, Elena Schina și d-ni Al. Orăscu, colonel Gheorghiu, Constantin Olănescu și G. Cantacuzino.

Ieri s'a ținut un consiliu de miniștri sub președința d-lui D. Sturdza, ministrul de externe. De toți, erau abia 4 șfeticți.

Mgr. Paoli, arhiepiscopul catolic din România, întorcîndu-se de la Sinaia, a făcut o vizită d-lui C. A. Rosetti.

Se presupune că această vizită e în legătură cu cestiunea noului rang al o-

ficiului Em. Sale, care nu a fost prea agreat de presa română.

La Sinaia au plecat alaltă-ieri d. general Manu, d. Gr. Cantacuzino și d. dr. Theodory împreună cu flica d-sale.

D. general Florescu a plecat ieri la moșie pentru a petrece acolo cât-va timp.

D. colonel Berindei, directorul general al ministerului de resbel, a plecat în strainatate în virtutea concediului ce i s'a acordat.

D. Iswolsky, primul secretar al legațiunii ruse, a plecat în Rusia, spre a i vedea familia.

D. Dem. I. Ghica, însărcinat cu funcțiunile de șef al diviziunii politice în ministerul de externe, va îndeplini și atribuțiunile secretarului general al celui minister, până la întoarcerea titularului, d. Gr. Ghica, din concediu.

Procesul colonelului Logadi se va judeca peste câte-va zile la Craiova, reședința corpului I de armată.

Sperăm a da la lumină peste puțin, oarecari amănunte interesante în această afacere.

D. Cariagdi, primarul capitalei, a plecat ieri la băi peste frontieră.

D. general Cernat s'a întors ieri de la Sinaia.

Se spune că d. G. Pruncu, prefectul jud. Putna, a fost revocat.

D. N. Blaramberg, s'a reintors în București din voiagiul întreprins în strainatate.

Pe timpul absenței în concediu a d-lor secretari generali ai ministerelor de finanțe și instrucțiune publică, fie care din directorii de serviciu sunt însărcinați cu atribuțiunile d-lor secretari generali în direcțiunile respective; iar în special, d. Ștef. Șihleanu din ministerul de finanțe și d. V. Blehan din ministerul cultelor și instrucțiunii publice, mai sunt însărcinați și cu subscrierea ordonanțelor de plată, în locul d-lor miniștri respectivi, conform legii și regulamentelor privitoare la comptabilitatea publică și în limitele creditelor bugetare.

D. Matei Ganea s'a numit în funcțiunea de comisar al guvernului pe lângă casa de credit agricol din Iași.

Membrii la camera de comerț a circumscripției XII cu reședința în Bacău, s'au numit d-ni: Ioan Bacu, Toma Răfăilă, Măgariu Capril, și I. G. Sandru; iar ca președinte al acestei camere s'a numit d. I. Racoviță.

D. inginer Baiarol, șeful diviziei I din ministerul lucrărilor publice, s'a însărcinat cu atribuțiunile secretarului general din acel minister, pe tot timpul absenței d-lui Capuțineanu, precum și cu semnarea, în locul d-lui ministru de ordonanțelor de plată și de delegațiuni, conform legii comptabilității Statului.

D. Caloianu Pleșoianu, unul dintre membrii comitetului permanent al județului Buzău, este însărcinat cu gerarea afacerilor prefecturii celui județ, pe timpul cât d. prefect Urișteanu va absenta de la reședința prin județ în inspecțiuni.

D. N. Davidescu, conductor cl. I s'a înaintat la gradul de inginer ordinar cl. III în corpur inginerilor civili al Statului, în funcțiunea ce ocupă la direcția generală a studiilor și construcțiunii căilor ferate Adjud-Ocna, Cămpina-Doftana și Bacău-Piatra.

Expozițiunea societății cooperatoriilor români, hotărîută acum definitiv pe ziua de 15 Septembrie, nu se va face în grădina Eldorado, după cum se anunțase, ci pe locul din calea Victoriei vis-à-vis de Cercul militar, după cum asigură organul zisei societăți.

In zilele de 15 și 16 curent s'a tratat, înaintea consiliului de resbel din București,

¹⁾ Veți „România Liberă” No. 1815.

procesul guardului de artilerie cl. I Pa-naiescu, acuat pentru faptul de furt de bani al Statului și pentru fals în acte publice.

Prin verdictul pronunțat de consiliul în ultima zi, acusatul fiind recunoscut și declarat culpabil numai pentru primul fapt, adică pentru furt, admitându-se în favoarea și circumstanțe atenuante, a fost condamnat la 5 luni și 15 zile de închisoare.

Această pedeapsă însă, nefiind conformă cu art. 241 din cod. just. militar, comisarul regal a făcut recurs la consiliul de revizie.

La pronunțarea acestei sentințe s'a produs un incident, despre care vom vorbi cu altă ocaziune.

Comunele rurale: Cărbunestii din jud. Gorj, Larga și Petrovi din jud. Ialomița, Mărăcinesci din jud. Buzău, Curterci, Hărălău și Mănăstireni din jud. Botoșani, s'au autorizat, conform legii maximumului, a percepe noul taxă peste cele existente, după cum se vede în listele respective publicate în Oficialul de azi.

Pentru facerea reparațiilor și adăugirilor necesare la spitalele rurale Floresci, Horez, Nifon și Slatina, s'a deschis pe seama ministerului de interne un credit extra-ordinar de 24,500 lei.

DIN TRANSILVANIA

În zilele de 17, 18, 19 și 20 August va avea loc în Brașov adunarea generală de ast an a Asociației Transilvane pentru cultura poporului român.—Comitetul, instituit în Brașov pentru primirea oaspeților, publică următoarele:

Comitetul subscris instituit pentru îndeplinirea celor de lipsă pentru primirea domnilor oaspeți, carei vor lua parte la adunarea generală a „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român din Transilvania” ce se va ține în Brașov în zilele de 17, 18, 19 și 20 August st. v. și ia voia prin aceasta a ruga pe toți acei domni și doamne, ce au de gând a asista la această adunare a face cunoscut până cel mult în 10 August st. v. d-lui avocat Nicolae Strevol, presidentele comitetului, strada Scheilor Nr. 146.

Suntem incredințați că aceasta adunare a Asociației transilvane, va fi cercetată de un număr cât se poate de mare de Români din Regat. Brașovul astăzi, mulțumită trenului, atât e de aproape de noi, și serbările acestea sunt atât de potrivite a fi nește serbări de înfrățire.—Direcția căilor ferate române n'ar lua, spre a înlesni cu ocazia adunării generale aflului la Brașov, de cât o măsură patriotică, reducând prețurile de călătorie.

DIN BANAT

Știm că Românilor din Banat nu li se permite să și inființeze cu cheltuiala lor proprie, un liceu, spre a da tinerimei românești o instrucție națională. Ast-fel de interdicții strigătoare la cer nu se ved de cât în Ungaria și la satripiii unguresci.

În ce cel mai românesc din județele Banatului, în cel al Severinului, nu se găsește, în aceste împrejurări, de cât un liceu unguresc la Lugos. Elevii cari îl cercetează sunt, fără indoială, trei părți din patru Români. Ce fac oare Ungurii spre a închide

gura acestei tinerimi, care cere între altele și învățarea limbii sale materne și a literaturii ei? Răspunsul n'îl dă o publicațiune de concurs făcută de prefectura județului Severin, pentru ocuparea catedrei de limba și literatura română la liceul din Lugos. Știți ce leaaf se asigură acestui profesor? Suma caraghioasă de 1500 fr. pe an.

Și încă în Lugos Români se pot felicita de atâta progres, căci la școala reală superioară din Deva, într'un județ ardelenesc, locuit exclusiv numai de Români, limba și literatura română —fresce numai ca studii facultativ— nu se putea preda de cât de un *ungur care nu știe românește* și care n'avea altă țintă de cât a ne poci limba și a-i de-grada geniul în fața elevilor. Români din acest județ n'au putut dobândi de cât cu mare greutate... înlăturarea de săvârșită a acestei catedre, care nu era pentru densii de cât o insultă.

DIN AFARA

Mișcarea Slavilor de Sud.

Între Slavii de Sud, atât cei din peninsula Balcanilor cât și cei cari se găsește pe teritoriul pretins al Ungurilor, se observă de cât va timp încoace o mișcare neobișnuită. Austro-Ungaria, în contra căreia ea este îndreptată, l'a consacrat toată atenția, și foile ei ne povestesc despre densa numeroase amănunte.

La 1832 murise în Viena poetul sârb, Radicevic. El cântase unirea politică a tuturor Serbilor. Tocmai astăzi s'au trezit compatrioții săi, că e bine ca o minte bardului lor național să odihnească pe pământ sârbesc, și în adevăr ele au fost aduse din Viena și depuse cu mare pompă în Carlovei, Ungaria. La această solemnitate au luat parte un mare număr de Serbi din Serbia liberă, precum și delegații din Muntenegru. Au aranjat un banchet.

Toastul cel d'antăru, la banchetul acesta, s'a purtat pentru domnitorii Milan și Nicolae, însă Nicolae fu numit înainte de Milan; toastul al doilea s'a purtat pentru unitatea Serbiei, Bosniei și Ertegovinei sub sceptrul principelui din Muntenegru; al treilea toast fu îndreptat contra spiritului, care de sute de ani a fost cel mai mare inamic al poporului sârbesc: contra spiritului națiunii ungurești. Cu toate că guvernul sârbesc avea un reprezentant oficial la festivitate, Muntenegru singur a fost deosebit ca putere conducătoare în Balcani.

Această manifestație a făcut foarte rău sânge între Unguri, cari de astădată nu au fost destul de prevăzători și n'au împedecat-o.

De abia trecută însă această manifestație, mișcarea slavică a eșit la i-vială într'o altă parte, și a-nume în Croația. Opinia publică a acestei provincii, care se găsește într'un fel de legătură mai mult sau mai puțin strinsă cu Ungaria, crede că a sosit în fine ceasul ca Croația să și revendice pe deplin independența și să se constituiască, împreună cu Bosnia și Ertegovina, într'un regat. Statul unguresc este putred, — zic Croații; o lovitură și se va descompune.

Mișcarea aceasta croatică îngrijăse pe Unguri, căci poporul croatic se bucură de bunele grații ale Vienei, și situația sa politică este ast-fel în cât să și poată pune în lucrare planul. Ce-am ajunge însă noi, strigă Ungu-

rii, apucând o-dată monarhia austriacă pe panta federalismului? Parcă ved cum soarta, care l'ar goni din Fiume, l'ar urmări fără milă și în Ardeal.

Slavii de Sud mulți și solidari; cu toate acestea nu sunt singuri. Mișcarea lor e sprijinită și de Rusia și încă într'un chip ostentativ. Căsătoria prințesei de Muntenegru cu Carageorgievici este pecetluirea oficială a relațiilor pe care popoarele între dênsele le-au încheiat deja de mult; prigonirea regelui Milan atât de Rusia cât și de Slavi este un avertisment pe care țarul nu a pregetat să l'facă și care vrea să zică, că în Orient numai dușmănia și lupta contra Austriei garantează puterea și statornicia.

Ved cu îngrijire Austro-Ungurii toate aceste urzeli, îndreptate contra țicăloasei lor mării. Și fiind-că n'au alt chip să se resufe, se resulfă în contra noastră. Și mai că nu ne vine să l'acuzăm. Punem la iveală prea multă sfilă de acest vecin. Aceasta îl incurajază și el face să treacă toate marginile. Și cu toate acestea, ce tari suntem și cât respect am putea să le inspirăm; dar nu ne cunoaștem încă pe noi înșine.

Din Polonia rusească.

O telegramă ne spunea căte-va amănunte despre primirea ce a avut-o generalul Gurko, la Varșovia, în noul său post de guvernator. Din informațiile mai detaliate ce primim, rezultă că atitudinea generalului rus a fost foarte impuitoare și foarte rusească. Pe consulul general belgian, care l'a ținut un discurs în limba franceză, l'a întrebat bunioară, cum se poate să nu fi învățat încă rusește în atâta vreme de când petrece în Varșovia. Generalul însuși s'a folosit exclusiv numai de limba rusească. Din discursul său către ofițeri, a fost foarte aplaudat următorul pasagiū:

«Orî cum s'ar configura situațiunea politică, nu voi îngădui nici odată să se cedeze un deget din pământul udat și cumpărat de fiii Rușiei cu sângele lor.»

Asupra poporațiunii polone generalul n'a făcut, prin aceste tirade naționale rusești, o impresie prea plăcută. Ea are însă mare încredere în caracterul onest al noului guvernator și e decisă a aștepta viitorul mântinându-se cu strictețea în marginele legii.

Din Tonkin.

Generalul Bouet, comandantul trupelor franceze de expediție în Tonkin, a sosit în Hanoi, teatrul morței regretatului Rivère. Acțiunea va începe în curînd.—Trupele chineze arată o atitudine foarte amenințătoare. La 20 de miluri de Hanoi se găsește trei de-tașamente de chinezi, fie care în număr de câte 6000 oameni.—Așa numita *bandiera neagră*, se fortifică la Sont-tai.—Francezii încă și-au întărit bine toate pozițiile lor. Fără indoiială ofensiva densii vor începe-o.

Flota franceză, condusă de amiralul Meyer, a plecat în golful de la Tonkin, spre a observa țermul chinez. Reprezentanții din Saigon, capitale Cochinchinei franceze, ai împăratului de Anam, au fost isgoniți de către guvernatorul frances, din cauză că răspundeau veștii false și turburătoare, bunioară că generalul Bouet ar fi fost omorit, și altele.

gea de pe geam aburul respirațiunii sale.

Se uită...

Petre se depărtase de Frossard, care sta sub arbori, și incet, venia spre serră. Blanca tremură la ideea că se va găsi față n' față cu el, că l' va putea întreba și acuza. Voi să plece, să nu știe, și deja făcea un pas spre scară, gata s'o sue într'o secundă, când o mână întoarse cu precauțiune butonul de la ușa salonului, și sgomotul unei rochi ușoare se auzi. O cugetaze oribilă, pe care n'auv timp s'o aprofundeze, zăpăci cu totul spiritul d-rei de Cygne: era contesa, aceea care venea, pe o ușă, pe când Petre se apropia pe cea-laltă. Tânăra fată simți în inimă o așă de mare suferință în cât era gata să strige. Dar făcu o sfortare de voință și, din acel moment, tot așă de lacomă d'a sci tot, după cum ea un minut mai înainte era doritoare să nu știe nimic, palidă ca o moartă sub razele lunii, dete la o parte crăcile unuia din masiv, și dispăru pe după perdeaua verde a micilor arbori.

Era și timpul, Sarah intră fără lumină și tăcută. Se uită în jurul ei, se văzu singură, întoarse cheia de la ușa salonului, și, direct, se îndreptă spre ușa care da în grădină.

În acea tăcere, se putea auzi inima tinerei lete cum svăcnește de tare. Petre intră.

— O lumină ar fi putut să ne trădeze, zise Sarah... Dă-mi mâna. te voi conduce...

DIN JUDEȚE

Mișcarea populațiunii com. urbei Bêrlad, de la 8 până la 15 Iulie:

Născuți 17 din care: 9 bărbați legitimi, 1 nelegitim, și 7 fete legitime, 9 de religia ortodoxă și 8 israeliți.

Morți 14 din care: 9 bărbați și 5 femei, toți de religia ortodoxă, iar de cea israelită nici unul.

Bravo....

Plouă păgubitoare.—Citim în „Progresul” (din Bêrlad).

„Aflăm că în ziua de 22 Iunie a. c. pe teritoriul comunei Bogești din plasa și județul Tutova, a căzut o ploaie torențială, care a înecat un juncan și a distrus 60 falci popușoi, 20 falci secară, 15 falci grâu, 25 falci orz, 23 falci păring, 4 falci ovăz, 12 falci fân și a luat și fanul cosit de pe 30 falci; Totalul aprocsimativ al acestei stricăciuni se urcă la suma de 10,080 lei.”

Inecat.—Aceeși foaie scrie:]

În ziua de 11 Iulie a. c. copilul Constantin, fiul locuitorului Tôder Manolache, din comuna Certești, plasa Corod județul Tutova, jucându-se cu un alt copil în prejurul unei fântâni, a căzut în ea și s'a inecat.”

Trăsnet.—Cetim tot în „Progresul”:

Ni se comunică, din comuna Banca, plasa Târgu, că în ziua de 22 Iunie a. c. a căzut o ploaie torențială cu piatră, care fiind însoțită cu fulgere și trăsnete, a contuzat pe Răducanu V. a Dochitei și soția sa Parascheva din acea comună, ce se aflau la prășit în apropiere, cauzând celui întâiu vătămare la pept, spinare și mâna stângă, iar celei a doua la obraz și piciorul stâng. Numiții, deși se află încă în pat, se speră însă a se însănătoșa.

Afară de aceasta, ploaia a distrus 150 falci popușoi, a căror valoare aproximativă se urcă la suma de 20,000 franci.

Sfințire de stindard.—Cetim în „Curierul Balassan”:

„Mercuri, în 20 Iuliu, fiind patronul lucrătorilor tipografi din Iași, va avea loc în biserica Sr. Ilie, sfințirea stindardului societății lucrătorilor tipografi români din Iași „Unirea”, înființată încă în anul 1880. Dorim membrilor acestei societăți ca și pe viitor faptele d-lor să fie conforme cu frumorul nume dat societății, căreia l'urăm realizarea scopului cel urmărește: ajutorul mutual al societărilor.

Șaia Cahala dispărut.—Aceeși foaie spune:

„Am arătat în unul din numerile ziarului nostru că acest evreu din Darabană a fost condamnat de curtea la doi ani închisoare, 12,000 lei amendă și dispăgubiri civile, pentru mită și escrocherie, și am zis de atunci că dacă nu se vor lua grabnice măsuri de arestare, el va fugi. Cum am prorocit așa s'a și întâmplat, căci, cu toată energia întrebuintată de parchetul tribunalului Dorohoiu, totuși nu s'a putut pune mâna pe cond mnat nici până acum, fiind că el a trecut granița chiar în zilele terminului lăsat pentru a face recurs, ducându-se în urmă după el femeia cu copilul său. Iată ce efecte au pe-depele date de autoritățile române, contra evreilor vagabonzi!”

Pungășie dibace.—Cetim în „Dunărea” (din Braila):

În seara de 8 corent, un anume Nicolae Aldea sosese din Dobrogea în Braila. Un pungaș de meserie l'întâlnește prin

Întindea mâna spre el, gata a l'atrage cu iubire. Rămase nemișcat. Mâna sa nu atinse pe aceea a tinerei femei...

— Nu e nevoie, răspuse el, vezi foarte bine, ș'apoi, nu voi sta de cât foarte puțin...

Figura Sarei se contractă, și, cu o voce hotărâtă și tăietoare pe care Blanca n'o cunoștea.

— Veți sta atâta timp, răspuse ea, cât va trebui ca s'auzi tot ce am să l'i spu.

— Ai un mod de a cere, zise Petre cu amărăciune, care nu admite rezistență.

— Și d-ta, un mod d'a răspunde care irită și lovește.

Se așeză la doi pași de Séverac, care rămase în picioare, și acolo, foarte liniștit.

— N'am făcut ca să te întorc din Algeria, zise ea, ca să pleci fără să te vîz.

— Așă dar, d-ta ai fost care?.. a-daogă Petre.

Sarah l'privi c'o îndrăsneală superbă și, dând din cap:

— Oare nu cumva, din întâmplare, te l'fi indoit?

Apoi, cu una din acele mișcări rezpezi ale naturii sale schimbătoare, care o făcea așa de temut, făcându-se d'o dată mângăetoare și grațioasă tot așa după cum fusese mândră și aspră:

— Dar cine este acest revoltat, zise ea, care nu mai vrea nimic din ce doresc eu? l'luase mâna și l'atrăgea

plată, l'întreabă de un pretins unchiul său, pe care Aldea cunoscându-l se încrede în invitarea pungașului și merge spre a l' da o scrisoare. Pe drum și înainte acestor doi, un alt pungaș înțeles cu primul scapă un portofel pe care complicele său l'ridică cu scop de a împărți conținutul său cu Aldea. Imediat însă pungașul se întoarce și face perchișiție celor doi spre a găsi portofelul. Incepe cu Aldea și profită de aceasta pentru a l' lua 20 bilete ipotecare a 20 lei și 10 fr. argint, fără ca acesta să simță, căci l'înlocuise biletele cu hârtie albă.

„În urmă făcând perchișiție și celui de al doilea găsește portofelul și se ia la ceartă și dispar.

„Poliția strângând pe toți indivizii cu antecedente rele, Aldea a recunoscut pe un anume Tânase Dimitriu, cunoscut prin asemenea acte, pe care instrucția l'a și depus. Se urmărește cel de al II-lea. Dar și Nicolas Aldea nu pare a fi așa de sfânt, căci este cerut de Substitutul de la Cerna-Voda ca implicat într'o tâlhărie, unde s'a și înaintat de poliție.”

Mort.—S'a găsit în ziua de 15 Iulie corent un cadavru descompus, în țărina de grâu a locuitorului Chiriță Bănică în comuna Batogu, jud. Braila. D-l Substitut a și plecat la facia locului pentru anquetarea faptului.”

CORESPONDENȚA LITERARĂ

Tîrgoviștea, 14 Iulie

Frate,

T'asî scrie cât de des, dar n'am ce. Gândurile mele zilnic frecându-se de celeași întipări și-au tocit tăușul, de l'a avut vr'o-dată. A îndruga vorbe, așa halan-dala, a lehai de dragul lehaiului, a ciopli cu o custură stîrbită în scriștorul tei al retoriceii, numai ca să faci așchi, sgomot și gunoiu, e lucru lesne și peste măsură de răspândit în regatul nostru.

Ma! bine să'mi doarmă condeii, de cât să'mi cașce cetitorul.—Ș'apoi, o lipsă nesimțită, o secetă fără foamete, încă e o dreptă cumpănire în economia lumii a-cesteia, și nu e înțelept lucru, nici ție cu priință să'o tulburi.

De astă-dată însă, parc'așl avea ceva în teigheaua minții mele:

Am fost la *Curtea Domnească*. Între biserica, în care se face slujbă și azi, și între Chindie, turn mărț, înfipt în pământ, cu puternică temelie de piatră, zac, morman, ruinele palatului domnesc.

Biserica e zidită la anul de la plămuirea lumii, 7021, în zilele și cu cheltuiala lui Petru Voivod Cercei; iar mai în urmă s'a reparat de Constantin Voivod Basarab pe la anul 1207.

În biserica, pe pârtele din-spre tindă, stău zugrăviți în picioare, unul lângă altul, mai mulți domni români, între cari Petru Cercei și Const. Basarab, ținînd, în neostenitele lor mâini, biserica domnească.—Cum intri, la dreapta, e o lespede mare de piatră, lungă de un stăjen, lată de 5 palme domnești și groasă de 2, (p. d.) sub care se odihnesc de vechi oasele domniței E'ena, soția lui Matei Basarab.

Pe fața acestor pietre, într'un relief v'guros, sunt scoase, cu mare meșteșug de daltă: penele de struț, lei sburător și pajura țerii, de pe vremile acelea.—Drept epitafor și săpat un aliniat din Jov, cap. 14, în limba și cu slove latinești: „*Homo natus de muliere, brevi vivens tempore; repletur multis miseris, qui quasi flos egreditur & conteritur & fugit velut umbra.*” — Pe margine de jur im-

spre ea. Trebui să se lase a cădea pe un taburet mic, ca să nu pară a rezista violent unei femei, și se găsi aproape la picioarele Sarei. Ea țintea asupra lui ochii ei mari, care în obscuritate, păreau a fi negri, buzele l' se apropiau de ale lui cu un sărut îmbătător. Amintirea voluptăților trecute făcu pe Petre să tremure. Un val de sânge l' se urcă la temple, și începură să bată cu putere. Mănele lui, înlănțuite în ale ei, se făcură arzătoare ca un fer roșu. Simți o suflare caldă că l' trece peste obraz. Ameți. Într'o scânteiere a rațiunii, se văzu perdut, recăzând în puterea lermecătoare. Se smuci l'a dată, și, înbărbătânduși voința, stăpâninduși simțirile, privi cu îndrăsneală pe tirana lui amantă.

Un moment, crezu că l' fermecase din nou; scurta lui slăbiciune nu l' scăpase neobservată. Cu o îndemănare extremă, să făcu blândă și vorbi cu dulceață ca să nu l' sperie, și să nu l' încapățaneze în rezistența lui:

— Să vedem, Petre, zise ea, suntem singuri, toți dorm, n'ai nimic de ce să te temi; nu fugi de mine.

Séverac în loc să s'apropie, se depărtă încă, aștînd urechia.

În acea tăcere, l' se păruce că un martor nevăzut suspinase fără voce.

— N'ai auzit nimic? zise el.

— Nimic.Cine vrei să fie aci? răspuse Sarah cu ironie... Ai devenit de tot fricos l...

(Va urma)

FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 19 Iuliu —

48

GEORGES OHNET

CONTESSA SARAH

Însă, până atunci, Petre era să plece. Blanca l' urmări cu gândul pe drumul spre Bois-le-Roi. Reveđu mica locuință, înconjurată de grădina ei modestă cu umbrișurile liniștite. Sub acel acoperământ umil visase adesea fericirea. „Și zisese că va intra acolo la brațul lui, și că mama lui o va primi ca pe o fată iubită. De oare-ce el se da înapoi dinaintea aversei ei, se va duce ea înaintea sărăciei lui. Era lașă că nu spusese tot ce cugeta, când o întreba unchiul său. Puțină francheță, și contele ar fi oprit pe Petre d'a pleca.

Dar oare nu mai era timp? Ceea ce nu îndrăsnise să facă peste zi, putea s'o facă a doua zi de dimineață. Se va duce cât de vreme, la unchiul său, l' va mărturisi adevărul și l' va ruga

prejur e scris in slavonește ceva mai mult, din care eu, în necunoștința acestor prețioase limbi, nu m'am ales de cât cu știința că răposata intru fericire și a dat duhul la 1652, în vârstă de 54 ani. În cea-laltă parte, în față, e piatra care a stat pe groapa lui Matei Basarab, ale cărui rămășițe se află duse la Arnota. — Piatra e mult mai mică, stîrbită, tot cam așa dăltuită, și poartă următorul epitaf, săpat în slove vechi:

Aicea zac eu, Matei, în cest pământ rece, Pentru că cu voi cel vit nu pocii a petrece. Că ce-am fost oare când, de toți laudat, Acum zac fără suflet cu lut impresurat. Numai ve rog, gresitul, toți să mă ierțați, Ast moment întunecat, pururea cercetați.

Dar lasă-mă să ies din biserică, pe-al cărei pînă dorm sfinții cu ochii scoși de sulțiți păgânești... Voiu să răsufu mai în larg.

Gangul intrării în curte, purtând în ceafă clopotnița bisericii, trăește încă, multămită reparației făcute de C. Brăncoveanu. De aci pornia în amănouă părțile zid gros de împrejmuire și acareturile, pentru străjile palatului, pentru oamenii curții, și așa mergea, în lipire cu zidul, un șir lung de încăperi până în fundul despre apus, unde era sălașul boerilor veliți. În spre coasta bisericii, cam despre rărit, începea o altă curte cu indoit zid împrejmuitor, așa că ar fi putut trece în voia cea bună patru oameni alături, pe locul lăsat prin mijlocul zidului cât ține de lung.

În curtea asta erau dregătoriile domnești, miliția și grănița saului loc de inmormântare, unde mai în urmă s'a ridicat biserica S-tei Vineri, în ființă și azi.

În dosul palatului, devale, se lasă o grădină frumoasă cu fel de fel de pomi, unii prețuiți pentru rodul lor, alții pentru podoba lor, și se întindea l'vreda asta desfătătoare până în malu Ialomiei, unde era baia domnească.

Palatul comunică printr'un coridor, într-o parte cu interiorul bisericii noastre, și în cea-laltă parte cu o biserică catolică zidită pentru domnițele, adesea străine de legea noastră. —

Din toate acestea nimic n'a mai rămas de cât biserica domnească, chindia, și unde și unde câte un crâmpeu din zidul împrejmuitor. Poate că altă dată și voiți trimete o amănunțită dare de seamă despre fosta gospodărie domnească.

Acum însă lasă-mă, te rog, să mă o-prec în fața năruitului palat.

Se socotea a fi întemeiat de Mircea cel bătran. S'a fost o măreață zidire, după cât se vede.

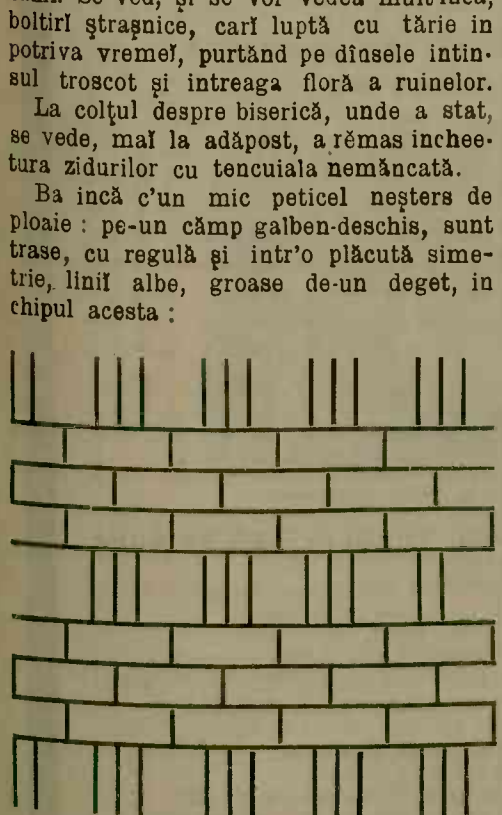
E pus pe-un dâmb în marginea orașului despre Ialomița. Din palat pornesc două eșiri pe sub pământ. Se zice că una ducea la Mănăstirea Dealului, și alta până în marginea de dincoala orașului. Până la ce punct o fi întemeiată această credință, nu știu. Știu că suterane există. Probabil e apoi că Domnii din acele vremuri de primejdi s'au se fi gândit, pentru orî ce împrejmuire, la ascunzătorii și scăpări bănuite pe sub pământ.

Pe-atunci în Europa, nu găsiat castel orî palat care să n'aibă astfel de eșiri.

Mistuit de flăcări, în parte, a fost în mai multe rânduri reintocmit. De aceea vechiul plan cu desăvîrșire șters. Tema însă a rămas pururea aceeași. Se cunoaște, se poate curca un om de-a curmezisul ei. Atât e de groasă. — Petrele, de-atăta amar de ani, s'au fert în zid și l'au făcut că dintr'o bucată. În sus clădirea a fost de cărămidă. Unde și unde se vede câte-un brau de peatră de caldarim amestecată cu cărămiză. Am numărât în lungul temeliei peste-o sută de pași, și n'lat vr'o cinci-zeci. Prubulesc că au fost trei rânduri de-asupra și unul în pământ; afară de vastele pivniți, actualmente... inchiriate pentru ghețării. Coperișul și (cel puțin) rîndul de sus s'au dărmat de sus. Din cele-lalte, mai stau în picioare câți-va pînă și spîrturile ferestrelor lărgite de ploaie. Șin singura odaie, ce și mai pă-trează cei patru pînă-reți locușe... doi frumoși și inaliți salcâmi. Se ved, și se vor vedea mult încă, boltiri ștrașnice, cari luptă cu tîrie în potriua vremei, purtând pe dinsele intinșul troscoț și întreaga floră a ruinelor.

La colțul despre biserică, unde a stat, se vede, mai la adăpost, a rămas încheetura zidurilor cu tencuiala nemăncată.

Ba încă c'un mic peticel neșters de ploaie: pe-un câmp galben-deschis, sunt trase, cu regulă și într'o plăcută simetrie, linii albe, groase de-un deget, în chipul acesta:

*) Lămuriri date de d-l I. D. Petrescu, vechiul profesor.

Poate că întreg palatul a fost așa pe din afara.

De sigur, frumoasă trebuia să fi fost această locuință de vară a Domnului nostru.

Însă ce nu se mistue în para vreme! Lăsată în desăvîrșită părăsire de mai bine de-o sută de ani, bătută în coaste de vînturi și de ploa, cum să nu se prăpădească?

De sus mănăncă vremea, de jos înghite pământul. Se duce toată zidăria.

Și e păcat. Sunt ruini prețioase. E statua unei epoci. Sunt moaștele unui lanț de întemplieri mari din viața țării.

De câte ori nu m'am oprit ceasuri întregi în fața acestui morman de cărămizi înecate în buruieni, și gânditor, perdut în adăncă și mută contemplație, de câte ori n'am început să insălez, bucată cu bucată, vechia crotală a acestei mărețe clădiri, până ce isbuteam să mi întregesc, așa în bobote, urzeala palatului, între tîmplele mele. S'atunci simțiam că mi se poartă, sub ochii țintuiți spre ruine, fețele domnilor, spălate în leșia vremei. Ș'un flor de cucernicie mă cuprîndea în fața augustelor umbre de voivozi, în haină lungă, cu chip blajin și cu adăncă căutătură a celor cu meniri înalte. — Că într'un vis — așa mă perdeam în surele văi ale trecutului depărtat.

Grozav te atinge amarăciunea ce poartă în ea zidirea asta văruiată. Pare c'o auzi ofând. O de sigur „sunt lacrimae rerum“.

Luna trecută la școala secundară din Galați, care se bucură de fericita direcție a unei domnișoare inteligente și neadormite, A. Orghidan, am văzut printre frumoasele deseneuri, un tablou prea bine lucrat — Ruinele Tergovistei. Mărturisesc că cea mai măreață catedrală de pe pământ, nu mi ar fi înțelesat gând și privire într'o mai adăncă și mai evlavioasă admirare.

În plînsul năbușit al zidurilor, în acea durere mută a lucrurilor cu măreț trecut, nu știu cum, pare că vezi pe Dumnezeu plîngînd. Ș'o jale nemărginită și neînțeleasă te cucerește și țî arde sufletul.

O în privința asta grozav se potrivește la gust c'o cucuvaie.

prietenul tîu, Vlăduța.

P. S. Ia curînd dovezi de hărnicie.

ȘTIRI MILITARE

Din Sibiu se vestesc, că comisiunea militară (austriacă) însărcinată cu inspecția fortificațiilor de la fruntarii, a răsit pe cele de la trecătoarea Oituz, indicate la 1878, într'o stare miserabilă. Părțile cele de lemn sunt putrezite, iar ridicăturile de pământ și drumurile spălate de apă. Comisiunea de inspectare a hotărît fără îndoială o restaurare grabnică a fortificațiilor de la Oituz.

Ministerul de război francez e hotărît să nu părăsiască pușca Gras pentru pușca cu repetiție; înainte, fiind-că pușca Gras încă e pușcă foarte bună;

a doua, pentru că Franția a cheltuit numai ani trecutți 300 milioane franci, spre a fabrica 3 milioane arme de acest sistem;

și în urmă, fiind-că el crede, că cu 12 până la 15 fr. de pușcă, se poate aplica armei Gras un mecanism, care să o aducă la perfecția pușcii cu repetiție.

Ministerul de război francez a mai hotărît înființarea unui al doilea batalion de drum de fier. — De altfel în Franția, în timp de război toți funcționarii drumurilor de fier trebuie se slujască în armată.

Puscile batalioanelor franceze de școlari, dobîndesc acum și baionete. — Pentru ca școlarii însă nu și poate face rău cu ele, li se rotunzește vîrful.

Spre a prepara oamenii pentru rîngurile de sub-oficeri, ministerul de război francez a hotărît înființarea de școale pentru copii de soldați.

O BROȘURĂ DIN MARAMUREȘ

Sf. S. părintele Ioan Marcu, preot în Satu-mare, Maramureș, publică o broșură în care vorbește despre planul unirei tuturor Românilor într'o singură biserică neatârnată și națională, cu un singur cap, și sub supremația papei.

Noi suntem dispuși a asigura pe autor, de a le cărui bune intenții nu ne indoim, că o plecare a poporului nostru spre apus și o rupere cu Orientul, nu ne-ar mai putea astăzi de cât strica. Cât pentru unitatea și independența noastră religioasă, este fără îndoială o nobilă și românească aspirație; chiar în interesul realizării ei trebuie să-i precedă însă unitatea politică a tuturor Românilor. Imprejurul acestor idei să ne strîngem dară deocamdată rîndurile, căci realizarea ei va da de sine soluțiunea tuturor celor alalte chestiuni naționale care ne preocupă.

De alt-lel ne pare bine, că auzim un glas românesc în Maramureș. Amuțise atît de greu sub călcăiul sîlbătăciei unguresci!

CORESPONDENȚA „ROM. LIPERE, IALOMIȚA

(Administrația. — Țiganii din Slobozia. — Ape minerale. — Femeia.)

Există credința în județul Ialomiței că funcționar onest și conștiincios, ca și Grec cinstit, e o întemplieră cu totul imposibilă. Și mai-mai s'ar putea dovedi că, de sus până jos, acești onorabili formeză o adevărată tenie în organismul județean. N'am nici timpul trebuincios, nici toate mijloacele, ca să pot întreprinde eu această argumentație; pun însă aci câteva schițe, asupra cărora mi permit a a-trage atenția legislatorilor țării.

În administrație, cel d'antîiu și cel mai direcți exploatarei al țeranului sunt primarul, notarul și perceptorul: pot intra le-terî în funcție, când ies însă punga le e doldora, ies oamenii cu stare; excepție nu există de cât când jupănu e bețiv sau cu alt vițiu. Citez câte-va chipuri de exploatare, pe cari, la trebuință, le pot infrumuseța cu dovezi factice: hoții, pentru a nu fi înaintați justiției, impart prada cu ei, cărciumarii cari contravin legilor se acoper de răspundere prin mită, a cărei grosime variază după averul cărciumii și de multe ori numai după cheful funcționarului; cel-laltî contravenienți urmează a-celești căi. Pedepse și înaintări se fac numai în cazuri de neînțelegere între ne-goțiatori; ele nu sunt în ochii țeranului, care e obicinuit cu acest mecanism, de cât simple răsunări. Când primarul său perceptorul au trebuință de bucate, de găină sau alte mărunțișuri, nevestele lor îndeplinesc funcția de vîtășel, și bietul muncitor trebuie să se execute, căci dacă se opune val de mama lui când e chemat la împlinirea datoriilor către Stat.

Acești mici funcționari sunt inspectați din când în când de pomoșnic și suprefecți. Cum se poartă ei cu țeranu, așa li se întămplă lor cu aceștia, dar exact așa. Eată ca dovadă nevinovată a acestor afirmări, părți dintr'un cântec pe care țiganii îl zărnice la chefurî; el era cântec de actualitate, pentru persoanele în joc, mai acum doi-trei ani:

Căpitane de județ,
Ce tot mă bagî la coteț
Pentru'un pu de mînzuleț?
Nu știu hoții l'au furat,
Orî lupii că l'au mîncat.
Și de o'i sta, m'o'i mânia
Și pe mîsa țî voiți fura
Cu cinci noatinî după ea.

Foae verde trei scaeti
Mai am trei în Perieți,
Aferim ce mai băieți!
Noaptea fură, zua jură
Cu arcinașul pe mîna

Foae verde alămăe,
Mai am doi în Slobozie
Și canonu Nae țî stie,
Amîndoi cu pîlărie;
Au avut tovarășe.

Foae vetde coji de raçi,
Mai am doi în Călarăși,
Aferim ce mai pungași!
Noaptea fură, zua jură
Cu pungulița pe mîna
La Păcăanu n' bătătură.

Foae verde alunică,
Mai sunt doi în Dălga Mică:
Unu-l popa și-altu-l Trică.

Peste pomoșnic și subprefect e director prefecturii și prefectu.

Admițînd că s'ar putea găsi primarii oamenilor de treabă și mai instruiți, ar trebui ca ei să fie aleși, sau mai nimerit pentru starea culturală a țării noastre, numiți de guvern, pe cel puțin trei sau cinci ani; căci de multe ori chiar scurtul termen al funcționării lor, după cum arătăm în schița mea precedentă, e o cauză de corupere. În cazul acesta notarul e superflu. În ori-ce caz, pomoșnic și subprefect sunt netrebuincioși. Funcțiunea acestor din urmă poate fi foarte ușor îndeplinită de prefect, căci ei nu sunt de cât o stațiune intermediară care pricinuește întîrzieri și cheltueli zadarnice. Sub alt raport, lipsa lor ar fi împunîndea jafului exercitat asupra muncitorilor: primarii ar fura mai puțin, stînd că nu mai au să împartă cu nimeni prada lor.

Prefectul apoi ar fi îndatorat să facă inspecții mai dese prin județ, și le-ar putea face mult mai dese de cât se fac acum de subprefecți. De diurnă să nu se vorbiască, căci chiar drumu pomoșnicilor el plătesc inferiorii.

Mai pe lângă toate satele sunt țiganii în bordeie. Ei nu lucrează vara mai nimic: proviziunea lor pentru iarnă, într'un obicei al țerei, și-o au aprovizionată în coșarele țeranului. Acești descendenți ai lui Ham trăesc în sat ca trîntorii într'un stup de albine.

La Slobozia, un fel de orașel pe țermii Ialomiței, țiganii nu mai stau în bordeie, ci formează o întreagă suburbie, și încă o suburbie din cele mai frumoase și mai populare. Se găsec printre Evele

acestei suburbii, tipuri de frumuseță fisisică: corp sculptural și mlădios, membre de o delicată aristocratică, regularitatea fisionomică admirabilă, și pe lângă toate acestea maniere de om civilizată. Pelița lor de o nuanță particulară și atrage mai întăiu atenția. — Zidurile unei mari mănăstiri, ridicată pe la începutul vîrcului al șapte-spre-zecelea de Matei Vodă Basarab, aduc aminte călătorilor cari trec prin Slobozia și cunosc istoria țerei, de o frumoasă biruință reputată de acest mare principe. Mănăstirea a fost populată de călugări Greci până la secularizare. Între zidurile ei a fost leagănu actualilor țigani din Slobozia, acolo s'au încruciat rasele și s'a plămădit ibriditatea de care vorbim. Ca oamei ce și cunosc origina, sunt mândri de ea fară-onii, și zic Greci și sunt foarte susceptibili când ei tratezi cu soiosul titlu de țigani.

Mănăstirea a fost reparată de călugări la 1842; însă această reparație pare a rămănea cea din urmă, de oare-ce administrația, care o locuște, pe lângă toate stăruințele d-lui Anastase Alessiu, arendaș proprietății, o lasă într'o completă părăginire. N'ar fi bine oare ca această culpabilă neglijență să fie dată afară și înlouită cu o școală de mreserii? Cred că ar căștiga și monumentul și industria țării.

Cale de o jumătate oră de la Slobozia e un loc numit Amara, cu o suprafață de vre-o două pogoane. Apa acestui loc are aproape culoarea apei de mare, e sărată și amară, și nămolul de pe țermii ei răspândește un miros ce se asemănă foarte mult cu al ierbiî de pușcă. Întrebuințată numai ca scaldă recoroitoare, nu i se cunoaște acestel ape de cât proprietatea purgativă, dar un purgativ mult mai energic de cât apa de Buda.

Tot o ast-fel de apă minerală e și în apropierea Ciociniî, dar cu o întindere mult mai mare, și se numește Fundata. Aci, atrag atențiunea dd-lor chimiști.

În genere, femeea țeranului nostru e foarte muncitoare, se știe; dar nu cred să existe multe localități unde hărnicia femeii să întrecă sau cel puțin — ași îndrăni a zice — să egaleze pe a Ialomițenei.

Înainte de a răsări soarele, ea e amestecată cu bărbaii la munca câmpului, și munceste fără preget, fără a cărți, munceste cu o energie nesecată până ce umbrele serii vin să închidă cu solemnitate câmpul și să trimită pe muncitor la bătătură. Aci bărbatul se odihnește, dacă n'are ceva de rînduit pentru a doua zi la vite, la plug sau la car; pe când ea mulge vacile, prepară mîncarea, gătește premllele pentru a doua zi, și alăptează și își imbatăză copilul, culcă pe cel mai mic și numai după ce și-a văzut toată casa în bună ordine se aruncă și ea în brațele odîhnii.

Cu deosebire mi-a plăcut la muncitoarea ialomițeană modul în care mănuește coasa. Și când acest instrument se întămplă să-l vezi condus de o fată mare, gingașă și frumuseică, arta cositului e plină de farmec. Sigur și foarte cunoscută cu soața ei de luptă — căci Ialomițeniî de mici copii sunt dedăți la munca agriculturii — svelta și mândra fidanțată descrie seriile de lovituri arcate cu o precizie ritmată. Mișcările ei corecte și balanțate, în acest joc artistic, dau corpului său atăta mlădie, o așa încordare de musculatură pe brațe și pe pulpe și un așa aflix de sânge spre drăgălașii ei obraji, în cât răpirea se exercită asupra spectatoarelui neobicinuit cu ast-fel de priveliști pe calea cea mai dreaptă: un gând dulce și străbate trupul și două-trei secunde facultățile reflectivie sunt gata a se ineca.

Slobozia, Iulie 15. Hermes.

ȘTIRI MARUNTE

Jidanii din satul Banila, Bucovina, avuseseră într'una din Sămbetele trecute o interesantă petrecere. Se puseeră cu pietre pe coreligionarul lor Veiss, care îndrăsnise să umble în această zi călare. Săteni creștinii nu l'au scăpat de cât cu mare nevoie de moarte.

În Alexandria a murit, în vîrstă de 83 de ani, cunoscutul Linant pașa, care și-a făcut un mare nume în Egipt ca inginer. El a fost fiul unui oficer de marină din Lorient, Franția. — Linant pașa a studiat cel d'antîiu, în 1845, istmul de Suez în scopul tălerii unui canal și și-a preștiutat proiectul în 1847.

CURIERUL TEATRELOR

El dorado, cea mai frumoasă grădină aflată în centrul orașului, da în fie-care seară un spectacol variat și plăcut. Familia Martens cântă o serie de tiroliene în quartet sau în quintet, minunat de bine armonizate și executate cu o inteligență particulară.

D-na d'Albret, o plăcută dugazon, e rechemată de public adesea-ori, pentru Panorama sa, o cantonetă cu mult haz.

Trupa copiilor gimnastici, face niște mișcări de o forță excepțională. În totul, grădina El dorado merită să fie mult mai incuragiată de cât este astăzi.

Serviciul telegrafic al „României Libere“

31 Iulie — 9 ore dimineața.

Roma, 30 Iulie. E peste puțină d'a-da măcar apromativ o descriere despre ceea ce e azi insula Ischia; o singură casă a rămas în picioare. Zguduitura întemplierăndu-se în cursul nopții, pe când țeranii din Casamicciola erau acasă, aproape toată populațiunea e îngropată sub ruine; strădele sunt acoperite de cadavre și se ved lungi șiruri de persoane desperate căutînd corpurile rudelor lor dispărute. Se întănesc pretutindenî corpurile de femei îmbrăcate cu eleganță, dar ale căror trăsuri nu se pot cunoaște. E peste puțină d'a se sci numele morților, fiind-că din cei cari trăesc n'au rămas de cât țeranii săraci.

Pagubele sunt enorme asemenea, la Sarsara, la Fontana, la Lacco, la Ameno și la Forio. Enormitatea catastrofei împiedică ori ce constatare de pierderile materiale și de persoane. Până acum 500 răniți s'au adus la Neapole.

Consiliul de miniștri a hotărît d'a trimite la Ischia ajutoare imediate. Desastrul întrece tot ceea ce imaginațiunea poate inchipui.

Neapole, 30 Iulie. Pretutindenî în Italia se deschid subscrieri pentru victimele de la Ischia; guvernul a trimis 150,000 franci, Papa 3000 și Regele o mare sumă.

Se crede că deputații Lazzaro și Miceli se află printre victime.

Roma, 30 Iulie. Ziarele „Fanfulla“ și „Italia“ desmint zgomotul cestiunei principatului de Monaco Franciel.

Belgrad 30 Iulie. D-l Kirovic, agent al Bulgariei la Belgrad, a fost chemat la Sofia. (Havas).

Boalele de gât, gură, nas și urechi tratează printr'o artă specială
Drul J. BRAUNSTEIN
fost aspirant de medic secundar în Viena în clinicele
lui Braun (boale de femei și faceri) și a lui Hebra (Syphilis și boale de piele)
Consultațiunii de la 3—5 ore p. m.
Strada Decebal No. 20 (în dosul Bărăției)

VIN NEGRU
de Orevița și Golu-Drăncea
Vechi de 4 ani, calitate superioară tuturor altor vinuri. — 15 fr. vadra.
ALB DE DRAGASIANI
din recolta anului 1879. — 15 fr. vadra la
PAUN POPESCU & Comp.
18, Strada Lipscani, 18.

SCHIMB ȘI COMISION
FRATII BENZAL
41 bis, STRADA LIPSCANI, 41 bis,
CURSUL BUCUREȘTI
Pe ziua de 19 Iulie 1883, ora 12

EFECTELE	Cump.	Vînd.
6% Oblig. de Stat convertite.	98	98 1/2
6% " " Căilor ferate Rom.	102	102 1/2
5% Renta Amortisabilă.	93 1/2	93 1/2
5% Renta Română.	91	92 1/2
Obl. de Pensie (300 l.) Dob. 10 fr.	330	232
7% Scrisuri fonciare rurale.	101	102
5% " " " " " "	90	90 1/2
7% " " " " " " urbane.	101	101 1/2
6% " " " " " " " "	97	97 1/2
5% " " " " " " " "	87	87 1/2
5% Impr. Municipal București.	83	84
Impr. cu pr. Buc. (bil. 20 l.)	33	34
Act. Bancel Naț. a României.	1360	1370
Acțiuni Dacia-România	380	382
" " ale soc. de cred. mobil.	210	212
" " " " " " construcții.	504	506
Obligațiuni esite la sorți și C.	99 1/2	aur
Acțiuni soc. Naționale.	2 30	2 32
Auf. contra Argint și B. Banca.	2 1/2	2 1/2
Rubla hârtie	2 50	2 65
Florini	2 12	2 13
Lose otomane.	50	55

CURSUL DIN VIENA
30 Iulie
Napoleonul. 9 50
Ducatul. 5 65
Lose Otomane. 24
Rubla hârtie. 117 1/2

CURSUL DIN BERLIN
30 Iulie
Oppenheim. 109 50
Ruble hârtie. 201 40
Oblig. noui 6%. 103 90
" " 5%. 99 1/2
Renta Amort 5%. 93 1/2

CURSUL DIN PARIS
30 Iulie
Renta Română. 50
Lose Ottomane. 50

SCHIMBUL
19 Iulie
Paris (3 luni). 94 20
" la vedere. 100
Londra (3 luni). 85 2 1/2
" la vedere. 75 27
Berlin (3 luni). 122 20
" la vedere. 123 21
Viena la vedere. 213

Adrese pentru telegrame BENZAL

